

מסורת הש"ס

כחושה והשמיים כו'. הגג פטמה וקשיא לרכ דלמר תשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדיון וקס"ד בין שנהה בין הכחשה הגג בדלים: ומשני משום דאל"כ כו'. אבל כשנה דמיים שהוקרו נהמות בשוק או שנחפסמה מאליה משלם הגג הכחשה בדלים בטורח מלאכה או כשקל: מה לי קטלה פלגא. הלך מההיא שעתא דלכחשה אחלה לה טביחה: ולכסוף שויה ד'. כשעה שאזנה מן העולם: סברה. נדיים או שתייה משלם ד'. ובהמפקד (ב"מ דף מג.) מפרש טעמא דכל כמה דלחמיה בעינא כדשומא דמרה קיימא דהא בעי לאהדורה הלך כדשומא דמרה הוקרה וההיא שעתא דמרה ושתייה הוא דקא גזיל לה אלז אימנר ממילא אמאי מחייבת ליה אההיא שעתא דגולה וההיא שעתא וזוה הוא דשייא וגבי טביחה ומכירה היו כי מברה או שתייה: משלם קרן ומומש ואסם. משום שזעוה ואין כלן כפל דמדה וקנס פטור: ואם משכחו עדים. וקמחיב כפול הודה: משלם כפל ואסם ומומש טולה לו כסוף סכפל. שהרי מומש לנעלים הוא והוא שקל וע"כ הא דר' יעקב כשזין כאחד המומש והכפל קמייירי דאי היה כפילא טפי מחומשא לאו חומשא הוא ולא מיפטר ליה עד דמשלם מומש דחומש כפרה דשזעוה הוא: וחכ"א

תורה אור השלם

1. אם התקצא התקצא בידו הגובה משוה עד המור עד שה ימים עשרים שקל: שמה כב כ

גילוי הש"ס

נבואה אמר רב ששה אפינא כי גייה. לעיל דף ז' ע"ב ופ"י: תוס' ד"ה לכבוד וכו' וכן בחובל נבי ורמא דמא. וכן הפעני ג' ט"א מנחות ה' ע"ב:

מוסף רש"י

אין לי אלא ידו. אין לי שתייה כפל אלז כותן שלקח בידו (ב"מ נ"ה.) גגו חצירו וקשיא מנין. משלם כפול נכסה שם ועל כפיה לנכסה. מנין שקנה לו תלוי ומחייב כפל ופס' וכו"ו ט"ו ה'. בעל דהיה שטען טענת גג בפדיון. פטר עמו ע"י גניבה שטען נגב הימני, וזאת חס סטור מגניבה, וק"ל שם נכסה וכו' עדים משלם כפל כנגד עמו, אלז אם היה חריב אין כלן כפל דמרה כנסן סטור, אלז חומש ואסם ש' משום שזעוה הקפדון (נשפוחה ד'). משלם קרן וחומש ואסם. ולא כפל, דלן משלם קנס על פי עמו (נשפוחה ד'). משלם תשלומי כפל. משום שזעוה, אלז חומש לא משלם נשפוחה ד'.

מרובה פרק שביעי בבא קמא

סה.

עין משפט גר מצוה

יג א מ"י פ"א מה"ל גניבה ה"ל ד' סמך פסין ע"א טושי"ע ח"מ פ"י שזר טפ"ף ג' י"ד ב מ"י שם סמך שם טושי"ע ש"ס: פ"א ב מ"י שם סמך יג פ"א ב מ"י שם סמך יג פ"א ב מ"י שם טושי"ע ח"מ שם טפ"ף ד': פ"א ב מ"י שם טושי"ע ח"מ שם טפ"ף ה': י"ה מ"י שם טושי"ע שם טפ"ף ד': י"ח ו טושי"ע שם טפ"ף: י"ט ו מ"י שם הלכה יד ופ"י מה"ל גניבה ה"ל א סמך שם טושי"ע ח"מ שם טפ"ף ג' ופ"י שזר טפ"ף י': כ ה מ"י פ"א מהלכות גניבה ה"ל ד' ופ"י מהלכות גניבה ה"ל ד' סמך שם טושי"ע ח"מ פ"י שזר טפ"ף ח"א: כ"א ב מ"י פ"א מה"ל גניבה ה"ל ד' סמך שם טושי"ע ח"מ פ"י שזר טפ"ף ח"א: כ"ב י מ"י פ"א מה"ל גניבה ה"ל א שטות הלכה ח' ופ"י ט ופ"י שם ה"ל א ופ"י ס סמך לפרין דמח: כ"ג ב מ"י פ"א מה"ל גניבה ה"ל א סמך פסין ע"א טושי"ע ח"מ פ"י שזר טפ"ף ח"א:

אין לי אלא ידו גגו חצירו וקריפיו מנין ת"ל יאם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מודשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב א"רן כעין שנב תשלומי כפל יתשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדיון מאי טעמא דרב אמר קרא גניבה וחיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שנב * אמר רב ששת אמינא * כי נייס ושכיב רב אמר להא שמעתא דתניא יתחושא והשמינה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שנב אמרי משום דא"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש השמינה והכחשה משלם תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כעין שנב החם גמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה בולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב יבוקרא וזוהיא הוא דקאמר היכי דמי אילימא דמעיקרא שויה זוזא ולכסוף שויה ד' וזוי קרן כעין שנב לימא פליגא דרב אדרבה * דאמר רב רבה האי ימאן דגול חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויה זוזא ולכסוף שויה ד' וזוי חברה או שתייה משלם ד' איחבר ממילא

כידו ממש גגו חצירו לומר שהכחשה ונכסה לגגו חצירו וקריפיו ואלטעריך קונה אף למוצאו ללא תימא כשלים קמ"ל דקונה דמפרש בפ"ק ד"מ (דף י'): דיש שלח לדבר עבירה היכא דשלח לאו כר מיוצא הוא וכן מוכח התם דפרשית:

ליבתוב או אם המצא המצא או המצא המצא. משמע דלורמיה דקרא ליבתוב ב' פעמים מביה אחת * וכן בהחובל (לקמן פה.) גבי ורפא ירפא וקשה (ס' דברים היו בודקין (פאהגין דף מ: ושם ד"ה מדהוה) קאמר גבי גו"ש דהיטב היטב דמופנה מדה"ל למתכז או לרוש מדרוש או חקור מחקור מדשני קרא דנדוריה כהיטב כו' משמע דאי הוה כחז הכי לא הוה מופנה ואמאי אכתי הוה מופנה מדהוה ליה למיכתב או לרוש לא הוה מופנה ואמאי אכתי הוה מופנה מדהוה ליה למיכתב או לרוש או מחקור מחקור וי"ל דלפין ה"ג אלז משום דלפין יורד לאותה סכרא ויחא ליה למנקט כפל לשון השגור כזמה מקומות כמו העניק מעניק נמון מתן (דברים טו:)

גופא אמר רב קרן כעין שנב. במקצת דמילתא אמרינן דרב איירי לענין יוקרא חולא ואת ומאי קמ"ל ממתינן היא כריש הגול קמא (לקמן דף ג'.) כל הגולין משלמין כשעת הגזילה ואע"ג דממתי' משמע דלענין שינוי איירי כגון עלים ושחן כלים והתם (דף י'): נמי קאמר בגמ' כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה לאחיי דר' אלעאי גול טלה ועשה איל נעשה שינוי בידו וקנאו מ"מ לענין יוקרא חולא נמי איירי כדמוכח בסוף המפקד (ב"מ דף מג.)

דמייתי לה איוקרא חולא וכן פרק כל שעה (פסחים דף ג'.) גבי אוכל תרומה דקאמר היכא דמעיקרא שויה ד' ולכסוף שויה זוזא לא תבעי לך דודאי לפי דמים משלם דלא גרע מגולן דתמן כל הגולנים משלמים כשעת הגזילה וי"ל דעיקר רב לא אחא לאשמעינן אלז תשלומי כפל ותשלומי ארבעה ומחשה כשעת העמדה בדיון והא דקאמר מ"מ דרב תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' קא בעי וה"פ אמר קרא גניבה ותיים אחייה לקרן כעין שנב ומשמע ליה דוקא לקרן ולא תשלומי ד' וה' וא"כ בהגול קמא (לקמן דף ג'.) דלמחר רבא גול שלש אגודות גבי פטווח והאלו ועמדו לו ב' והחזיר לו ב' חייב להחזיר לו א' ומהא דתמן ועבר עליו הפסח אמאי לא מיימי רביה ממתי' דכל הגולנים משלמין כשעת הגזילה כיון דלענין יוקרא חולא נמי איירי וי"ל דממתניין דכל הגולנים לא מני מיימי דהתם אם איתא לגזילה בעין הויה בת השכח ולהכי כי ליחא נמי בעין משלם כשעת הגזילה אלז גבי אגודה דאם איתא בעין לא הויה בת השכח דהשתא לא שויה פטווח הויה אחינה דכי ליחא נמי לא משלם אלז מההיא דחמך ועבר עליו הפסח מיימי שפיר דאילו הויה בעין לא שוי מידי אפ"ה היכא דליחא בעין משלם כשעת הגזילה ונפרק כל שעה (פסחים דף ג'.) הויה מני לאחיי מההוא דגול חמך דמשלם כשעת הגזילה אלז דיתחא ליה להביא היכא דכל הגולנים שהיה מחילה ועוד אורי' דמגול חמך לא מני למימד כלל דלפי דמים משלם היכא דמעיקרא שויה ד' ולכסוף שויה זוזא דה"ה דגבי חמך כי ליחא בעין כפי לשלומי ליה חמך מעליא כאותה חתיכה שגול דלפי מדה משלם אלז לא דמיים של שעת הגזילה: דרתינא בחושה והשמינה כו'. תימה היכי ס"ד דרב ששת שדבר רב כחחושה והשמינה דא"כ היה מגרע כמו של קרן וממילתיה דרב משמע שכל ליפות כמו של קרן ולגרע כח כפל ד' וה' דקאמר אחייה לקרן דוקא כעין שנב ואחיה משמע לשון יפוי כח וי"ל דלחייא אין לשון יפוי אלז לשון תשלומים וכל דבר שמשלים החסרון שנב או גול קרי אחיה וכן משמע בסוף שמעתינן דקאמר וטולאם כדמעיקרא [משלם] כפל ד' וה' כשל עכשיו משמע אפי' מעיקרא שויה זוזא ולכסוף ד' דומיא דטלה ועשה איל משלם כפל כי השתא לפי ר"י דלקמן ושם אפרש בע"ה ומיהו ר"ת פ"י בע"ה לקמן דלגרע כח הכפל קאמר רב כשעת העמדה בדיון ולא ליפות: אמא ספטימנא ואח שקלת. משמע דכשנחפסמה מאליה הויה כשעת העמדה בדיון ולפי זה הויה מני לאוקמי מילתיה דרב כשנחפסמה מאליה ולא הויה דרין לאוקמיה ציוקרא חולא ומיהו לפי האמת אפי' כשנחפסמה מאליה משלם כפל ד' וה' כעין שנב כמו בטלה ועשה איל דלמחר לקמן דמשלם כפל ד' וה' כעין שנב ואפי' שינוי לא קני משום דלמחר ליה אכתי גניב מיקך דיכרא גניב מיקך הכא נמי כשנחפסמה מאליה מני אמר ליה אטו שמינה גניב מיקך דוקא ציוקרא חולא הוא דקאמר רב כפל ד' וה' כשעת העמדה בדיון דלא שייך למימר אטו יוקרא גניב מיקך וטעמא אפרש לקמן בע"ה גבי הא דקאמר טולאם כדמעיקרא דמים כשל עכשיו:

כח' א קטלה בואה מ"ה קטלה פלגא. פ"ה משום דהכחשה אחתה דטביחה היא וקשה ל"י דלא שייכא הכחשה לטביחה מידי כיון שאם היה הורגה כולה צענין זה לא היה צד דין ד' וה' אלז הכי פריך מה לי קטלה כולה דלפין הולכין בתר הדמים דהשתא דקנאה כשינוי ואינה של נגנז אלז בתר מעיקרא שהיתה שלו וה"ה בקטלה פלגא ולפי זה ה"ה בהכחשה ממילא דמשלם כדמעיקרא דמה לי מתה כולה מה לי מתה פלגא ודאי מתה כולה מאליה יש למיכו כדמעיקרא שהיתה של נגנז ולא בתר השתא ובי קא משני ומוקי מילתא דרב ציוקרא חולא לא הויה מני לאוקמי כחשה דממילא ועוד אר"י דמני לפרש בע"ה מ"ל קטלה כולה דה"ה קטלה פלגא כולומר דלמ"ד אין לחשיטה אלז לכסוף ולא נכסוף ולא נכסוף ואלו נכסוף לא אלזינן בתר חשיבותא דה"ה קטלה פלגא כפי מה שהוה שוה אחריו אלז כפי מה ששוה קודם שחיה א"כ כי קטלה פלגא נמי דהיינו הכחשה לא אלזינן בתר השתא אלז בתר מעיקרא ולפי טעם זה ה"מ לאוקמיה מילתי' דרב בהכחשה ממילא:

כפילא